

CONVORBIRI LITERARE

FONDATĂ DE SOCIETATEA JUNIMEA DIN IAȘI, LA 1 MARTIE 1867

Redactor șef: Cassian Maria SPIRIDON

„Despre Stéphane Lupasco și terțul inclus”

– o convorbire între Basarab Nicolescu și Edgar Morin

INEDIT: Aurel DUMITRAȘCU

PROZĂ: Ștefan MITROI

VASILE TĂRÎȚEANU – 70: Marius CHELARU, Livia IACOB

Virgil NEMOIANU: Anna Katerina Emmerich

Eugen NEGRICI: Însemnări

Elvira SOROHAN: Un poet existențialist din secolul 21

Maria CARPOV: Prezența traducătorului: „subiectivitatea funciară”

Gheorghe GRIGURCU: „Tristeți cu care nu ai ce face”

Vasile ANDRU: Întâlnire cu Regina Ana

Alexandru ZUB: Istoria și discursul identitar în dezbatere profesională

Mireea A. DIACONU: Cîteva note asupra ediției Agârbiceanu

Ioan HOLBAN: La braț cu frumoasa Apocalipsa

Theodor CODREANU: Cartea „timpului mistreț”

Traian D. LAZĂR: Principiul neseparabilității

Liviu PAPUC: Lecția lui Vlahuță, peste secol

Nicolae SCURTU: Noi contribuții la bibliografia lui Mihai Beniuc

Alexandru RUJA: Imprevizibilul poet

Ion PAPUC: Destructurarea lumii noastre

Mireea PLATON: Cazul scriitorului Corlaci

Emil Petru RAȚIU: Căderea coloanelor templului civilizației

Constantin COROIU: Zece ani fără Alexandru Paleologu

Florin FAIFER: V.A.Urechia – o viață de contraste

Literatura azi: Livia IACOB

Cronică literară:

Cristian LIVESCU

Constantin DRAM

Dan MĂNUCĂ

Comentarii critice:

Adrian Dinu RACHIERU

Vasile SPIRIDON

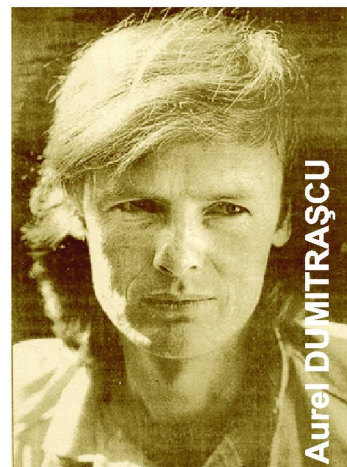
Antonio PATRAȘ

Actualitatea literară:

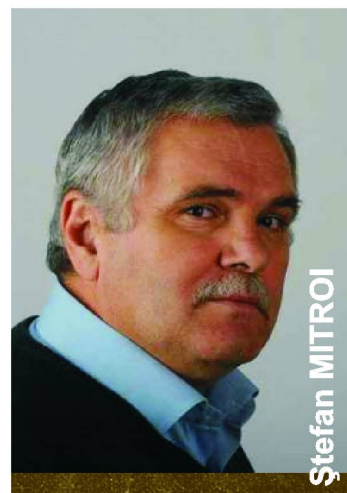
Emanuela ILIE

Șerban AXINTE

Adrian G. ROMILA

Aurel DUMITRAȘCU

Ștefan MITROI

Octavian DOCLIN

CONVORBIRI LITERARE

REVISTĂ A UNIUNII SCRITORILOR
DIN ROMÂNIA
FONDATĂ DE SOCIETATEA JUNIMEA
DIN IAȘI, LA 1 MARTIE 1867
EDITOR: ASOCIAȚIA
REVISTA CONVORBIRI LITERARE

Redacția:

Redactor șef: Cassian Maria SPIRIDON
Redactor șef adjunct: Dan MĂNUCĂ
Secretar general de redacție: Dragoș COJOCARU
Redactori: Marius CHELARU, Constantin DRAM,
Liviu PAPUC, Antonio PATRAȘ, Mircea PLATON

Colegiul:

Maria CARPOV
Mircea A. DIACONU
Gellu DORIAN
Gheorghe I. FLORESCU
Gheorghe GRIGURCU
Ioan HOLBAN
Ovidiu HURDUZEU
Miron KIROPOL
Cristian LIVESCU
Solomon MARCUS
Virgil NEMOIANU
Basarab NICOLESCU
Ion PAPUC
Adrian Dinu RACHIERU
Elvira SOROHAN
Vasile SPIRIDON
Alexandru ZUB

Culegere: Mariana IRIMIȚĂ
Preprint: Doina BUCIULEAC

Număr apărut
cu finanțare de la bugetul local.

La interior: Reproduse din albumul
*Cucuteni Culture – Art and Religion/
Kultura Cucuteni – Sztuka i religia*,
Editura Lidana, Suceava, 2008

Revista *Convorbiri literare* găzduiește opiniile,
oricât de diverse, ale colaboratorilor.
Responsabilitatea pentru conținutul fiecărui text
aparține, în exclusivitate, autorului.

www.convorbiri-literare.ro

CUPRINS

Cassian Maria SPIRIDON – *Societatea spectacolelor
sau dictatura aparenței* (I) / 11

Despre Stéphane Lupasco și terțul inclus
– o convorbire între Basarab Nicolescu și Edgar Morin / 12

Virgil NEMOIANU – *Anna Katerina Emmerich* / 19

Eugen NEGRICI – *Însemnări* / 21

Maria CARPOV – *Prezența traducătorului: „subiectivitatea funciară”* / 23

Elvira SOROHAN – *Un poet existențialist din secolul 21* / 25

Gheorghe GRIGURCU – *„Tristeți cu care nu ai ce face”* / 29

Vasile ANDRU – *Întâlnire cu Regina Ana care făcea
un pelerinaj la 7 mănăstiri* / 35

Alexandru ZUB – *Istoria și discursul identitar în dezbatere profesională* / 39

Mircea A. DIACONU – *Cîteva note asupra ediției Agârbiceanu* / 41

Ioan HOLBAN – *La braț cu frumoasa Apocalipsă* / 44

VASILE TĂRÎȚEANU – 70

Marius CHELARU – *„Ca pe un Hristos noi răstignim cuvîntul* / 49

Livia IACOB – *Simple stampe din colecția de răni a Cernăuților* / 51

POEZIE

Vasile TĂRÎȚEANU / 53

Marcel MIRON / 55

Raul CONSTANTINESCU / 56

Dan MOISII / 56

PROZĂ

Ștefan MITROI – *Cocoșatul* / 57

INEDIT

Aurel DUMITRAȘCU – *Epistole inedite* / 61

Traian D. LAZĂR – *Principiul neseparabilității* / 65

RESTITUIRI

Nicolac SCURTU – *Noi contribuții la bibliografia lui Mihai Beniuc* / 67

CRONICA LITERARĂ

CRITICA POEZIEI: Cristian LIVESCU – *Emil Brumaru,*

de la „Rezervația de îngeri” la „Infernala comedie” (II) / 69

CRITICA PROZEI: Constantin DRAM – *Romanul/ istoria ca un caleidoscop* / 74

CRITICA CRITICII: Dan MĂNUCĂ – *Stilistica lingvistică* / 76

COMENTARIILE CRITICE

Adrian Dinu RACHIERU – *Ion Gheorghe, un „bazileu uitat”?* / 79

Vasile SPIRIDON – *Dorul morilor de vînt* / 84

Antonio PATRAȘ – *Lecturi eminesciene* / 88

ACTUALITATEA LITERARĂ

Emanuela ILIE – *„Singură ca o sihastră, moartă printre vii...”.*

A fi sau a nu fi soția lui Nae Ionescu / 90

Șerban AXINTE – *O „vizită” acasă* (II) / 93

Adrian G. ROMILA – *Prima autobiografie românească* / 95

LITERATURA AZI

Livia IACOB – *Un debut în forță* / 97

Conform prevederilor Statutului, Uniunea Scriitorilor din România nu este responsabilă pentru politica editorială
a publicației și nici pentru conținutul materialelor publicate.

EX LIBRIS

Theodor CODREANU – *Cartea „timpului mistreț”* / 99
Ovidiu PECICAN – *De și despre acasă* / 105
Alexandru RUJA – *Imprevizibilul poet* / 106
Gellu DORIAN – *Marcel Miron – Versuri albastre și aurii* / 110

ISTORIE LITERARĂ

Constantin TRANDAFIR – *Alexandru Paleologu, la timpul prezent* / 112
Constantin COROIU – *Zece ani fără Alexandru Paleologu* / 115
Florin FAIFER – *V.A. Urechia – o viață de contraste* / 118
Constantin BOSTAN – *Pseudo-glosarul unui histrion de geniu* / 122
Iorgu GĂLĂȚEANU – *Scoborînd pe scări în decenii* / 125
Liviu PAPUC – *Leția lui Vlahuță, peste secol...* / 129

LITERATURA UNIVERSALĂ

The Korean Expatriate Literature / 130
Traduceri de Olimpia IACOB
Adam Daniel MEZEI – *Bărbatul într-o cheie minoră* / 135
Traduceri de Ligia Doina CONSTANTINESCU

ESEU

Ion PAPUC – *Destructurarea lumii noastre* / 138
Mircea PLATON – *Cazul scriitorului Corlaci* / 140
Emil Petru RAȚIU – *Căderea coloanelor templului civilizației* / 150
Cosmin PĂRGHIE – *Oglinzi întortocheate: evreul văzut prin lentila istoriei. Statutul de lider spiritual evreiesc în vremuri de restrițe* / 153
Caius Traian DRAGOMIR – *Două democrații* / 156

CARTEA DE FILOSOFIE

Bogdan Mihai MANDACHE – *Reconfigurări culturale* / 159

CARTEA STRĂINĂ

Marius CHELARU – *Strada care caută marea* / 161
Simona Grazia DIMA – *Trieste în viața și imaginarul lui James Joyce (IV)* / 163

ACTUALITATEA FRANCEZĂ

Simona MODREANU – *Povestea unui om ambițios* / 165

ANTICHITĂȚI ACTUALE

Ioana COSTA – *Munții* / 167

CONVORBIRI DUHOVNICEȘTI

Episcop AMBROZIE – *Mărturisire* / 168

ARTE

Ștefan OPREA – *Un amărît de garderobier* / 177
Bogdan ULMU – *O mare directoare!* / 178
Marian Sorin RĂDULESCU – *O întâlnire miraculoasă* / 179

PANORAMIC EDITORIAL

Peregrinus – *Edituri moldave/ autori moldavi* / 180
I. HOLBAN – *Romanul documentar* / 183
Eleonora CĂRCĂLEANU – *Omagiu cărturarului Ștefan Cuciureanu* / 186
C. DRAM – *O viziune dinspre capăt a trecerii* / 187
Octavian MIHALCEA – *În proximitatea numinosului* / 188
Emilian MARCU – *Vitrina cărților* / 189

CONSEMĂRI

Vasile IANCU – *Familia sfârșită (X)* / 191

VARIA

Uniunea Scriitorilor din România – *Filiala Iași* / 197
Valentin TALPALARU – *ComPRESA revistelor* / 198
Nicolae SAVA – *Curier de ambe sexe* / 199

Biblioteca revistei „Convorbiri literare”
Nr. 9 (237)/ septembrie 2015 – Miruna MUREȘANU – *Monolog*

CONVORBIRI LITERARE

MEMBRĂ A ASOCIAȚIEI REVISTELOR,
PUBLICAȚIILOR ȘI EDITURILOR
(ARPE)

CUI 28447247

Redacția și administrația:
I.C. Brătianu nr.22, etaj 1, Iași, 700037
Tel./Fax: 004-0232-260390,
e-mail: convlit95@yahoo.com
CONT RO17RNCB0175033572460001 – BCR Iași

Persoanele sau instituțiile care vor să sprijine financiar revista
pot depune sumele în contul
RO17RNCB0175033572460001 – BCR Iași

Abonamente

Pe adresa redacției, prin mandat poștal, în contul revistei:
108 lei/ an + 24 lei taxe poștale,
54 lei/ 6 luni + 12 lei taxe poștale.
Vă rugăm să scrieți pe mandatul poștal
sau pe documentul de plată
adresa poștală completă și perioada de abonare.

**CARTEA ESTE O PASIUNE,
IAR PASIUNEA SE ÎMPARTE...**

Editura, Librăriile și Tipografia SEDCOM LIBRIS

Adresa: Șos. Moara de Foc nr. 4, cod 700527, Iași, România
Contact: tel.: +40.232.234.582, +40.232.242.877, +40.232.234.572, fax: +40.232.233.080
E-mail: editurasedcomlibris@gmail.com, carte@sedcom.ro, tipografia@sedcom.ro
www.editurasedcomlibris.ro, www.sedcom.ro

Kolos group
Print & Publishing

BLUE SIM & CO editură și tipografie
BIBLIOTECA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI
CĂMINUL DE CULTURĂ ȘI ARTĂ AL JUDEȚULUI IAȘI
CĂMINUL DE CULTURĂ ȘI ARTĂ AL JUDEȚULUI IAȘI

ISSN 0010-8243
Apare la sfârșitul fiecărei luni

UN POET EXISTENȚIALIST DIN SECOLUL 21

Elvira SOROHAN

Fără să înțeleg ce e „transpoezia”, care, probabil, nu mai e poezie, invocînd un termen creat de Magda Cârnelci, mai citesc totuși poezia de azi și acum încerc să spun ceva despre una anume. Nemulțumită de „insuficiența poeziei contemporane”, în același articol din „România literară”, în mod rezonabil poeta acuză, în bloc, cum că ceea ce „livrează” acum creatorii de poezie nu sînt decît notații ale „micului sentiment”, „mici disperări” și „mici gîndiri”. Parafrazîndu-l pe Maiorescu, asprul critic al diminutivelor cultivate de Alecsandri, nu poți spune decît că poezia rezultată din astfel de notații e și ea mică (la cub, dacă enumerarea se oprește la trei). Pricina identificată de Magda Cârnelci ar fi lipsa de inspirație, acea tensiune psihică, specifică oamenilor de artă, o trăire spontană, ce face să se nască, incontrollabil, creația. E momentul inspirativ, în cazul poeziei, încărcat de impulsuri afective imposibil de înfrînt rațional, un impuls pe care îl ai sau nu l ai și de care e responsabilă vocația. Simplu, asta e problema, ai vocație, ai inspirație. Nu prea am o părere formată despre poezia Magdei Cârnelci și nici nu pot ști cît de des o vizitează inspirația, dar dacă starea asta e un har, mai e cazul să cauți rețete spre a o induce? Și totuși, în numele breslei, preocuparea poetei pentru dorita stare se concentrează interogativ: „...întrebarea capitală care se pune este următoarea: cum să facem să avem acces mai des, mai controlat, și nu doar prin accident, la acele stări intense, la disprețuita <inspirație> la acele niveluri altele ale noastre, pentru care poezia a fost întotdeauna un martor (sic!) privilegiat”. Nu știm cui aparține disprețul,

dar știm că inspirația e a poetului născut și nu făcut. Acesta din urmă nefiind decît un meșteșugar, un *artifex*.

Am în față trei plachete de versuri ale puțin cunoscutului și nu lipsitului de inspirație poet, Sorin Cerin, ordonate într-o logică *descrescendo*, ușor de înțeles, *Nonsensul existenței*, *Marile tăceri*, *Moartea*, toate apărute în 2015, la Editura Paco, din București. După ideile titulare, îndată te frapează și vocabularul poetic al primei poezii ce te întâmpină cu sintagma „Iluzia Vieții”, ortografiată cu majuscule. Este, în fond, o expresie moștenită din vocabularul consacrat al existențialiștilor, deajuns ca să bănuiești ce marcă vor avea poeziile. Înaintezi cu lectura fiind curios să vezi cît se menține poetul pe aceeași coardă de fond, și cît de adînc, cît de grav trăiește întru această idee deloc nouă. Și nu e nouă pentru că rădăcinile existențialismului, modern reformulat, își trag seva din scepticismul biblicului, melancolicului *Eclesiast*, descurajat, în conștiința tragică a finitudinii ca destin. Este regele biblic un existențialist *avant la lettre*. El descoperă că „vreme e a te naște și vreme e să mori”, în rest, „totul e vîinare de vînt”. Ce se mai poate spune nou în vremea noastră, chiar în formulă personală, cînd existențialismul a fost intens susținut filosofic în secolele al XIX-lea și al XX-lea, de la Kirkegaard și pînă la Sartre, cu nuanțe specifice. O poezie în termenii existențialismului statuat mai poate interesa ființa zilelor noastre, sclava imaginii vizuale și a internetului, doar prin adaptări ori actualizate adaosuri complementare ideii centrale și nu în cele

---

din urmă, prin puterea întoarcerii asupra sinelui. Este cam ceea ce încearcă să realizeze poetul Sorin Cerin, lăsându-ne, dintru început, impresia că trăiește miracolul creator, inspirația. Voind să orienteze cititorul spre a căuta un anumit gen de poezie cultivată în aceste plachete (cu una și aceeași copertă), autorul le subintitulează, *ne varietur*, „Poezii de meditație”, cum și sînt la nivelul ideilor. Dar, cît de adîncă și cît de personală e meditația, n-o poți spune decît la sfîrșitul lecturii, cînd sintetizezi ce anume aspecte ale ontologiei și din ce perspectivă intelectual-afectivă le dezvoltă poetul.

În mod cert, vocabularul poeziei existențialiste universale, ușor de recunoscut, este acum redistribuit într-o altă topică, ceea ce conduce la combinații surprinzător de noi, unele îndrăznețe, ori teribil de dure, cum sînt cele ce vizează biserica. Citind numai unul dintre cele trei volume e ca și cum le-ai citit pe toate, se cîntă pe aceeași coardă, cu minime înnoiri de la o poezie la alta. Poetul se închide într-o sferă conceptuală unitară, de aici retorica specifică. Oriunde ai deschide unul dintre volume, te afli în centrul universului poetic, aceleași idei, aceeași atitudine de scepticism revoltat. La nivelul limbajului, același vocabular, bine acordat cu sfera conceptuală, e recombinat în noi și noi sintagme, cu actualizări ce țin de mediul de astăzi și chiar imediat al ființei aruncată în lume să ispășească „Păcatul Originar”. Se știe, pentru că spuneau înțelepții, „fiul Evei nu trăiește într-o lume lipsită de vaiete”. Ambiția de a-și construi o meditație personală, imposibil de realizat la nivelul vocabularului poetic deja obosit, e compensată de arta combinației cuvintelor, fără să poată evita frecvența redundantă a unor sintagme. Cea mai frecventă, uneori plasată voit și de două ori în aceeași poezie, este „Iluzia Vieții”. Alte zeci de cuvinte cheie, complementare, frapează prin utilizare ostentativă, spre a sublinia ideea de „Nonsens al Existenței”. Sînt preferate serii de cuvinte scrise cu majusculă: „Clipă”, „Nemurire”, „Iluzie”, „Absurd”, „Tăcere”, „Moarte”, „Eternitate”, „Adevăr Absolut”,

„Vis”, „Liber Arbitru”, „Păcatul Originar”, „Iubirea”, „Singurătatea”, „Înstrăinarea”, „Dumnezeu” și multe altele. Sintagma care aduce aici și acum trăirea problematizată a existenței este „Societatea de Consum”. Se degajă din poezie o frenezie a dublării cuvîntului ce susține ideea. Adesea, această energie debordantă a reaşezării cuvintelor acoperă ceea ce cauți în poeziile compuse pe una și aceeași temă, adică trăirea intens afectivă a sentimentului „iluziei vieții”, înăuntru, nu în afară. Aici să mai amintim de maniera de a distinge cuvintele expresive ortografiate cu majusculă. Ploaia de majuscule tinde să inunde cîteva semnificații de bază ale poeziilor. Și mai e o particularitate, punctuația. După fiecare vers, încheiat sau nu ca înteles, gramatical sau nu, e pusă virgula; punctul e pus de preferință numai după ultimul vers. Altfel decît *Eclesiastul* biblic, poetul nostru, mai mult revoltat decît melancolic, ierarhizează deșertăciunile destul de puțin ordonate ca să poți urmări idei clare. Semnificațiile se aglomerează în una și aceeași poezie, cum e *Ierarhia Deșertăciunii*. Dar nu e singura. De vină poate fi realitatea contemporană care provoacă pe multiple planuri sensibilitatea poetului. Cuvîntul „deșertăciune” e angajat într-o combinație gravă, tăioasă, pusă să însoțească chiar fenomenul nașterii lumii, pentru a sugera, finalmente, prin alăturări culinare foarte originale, voit vulgarizatoare, dezgustul, „greața”, à la Sartre, lăsate în urmă de conștiința absurdului existenței. Am trimis la poezia *Industria a Cărnii Existențiale*: „Plugul Deșertăciunii sapă adînc,/ în țărîna Existenței,/ vrînd să însămînteze genele Iluziei Vieții,/ pentru a naște Lumea,/ după o gestație prelungă,/ în pîntecul fără limite al Minciunii,/ care se sprijină pe Adevăr pentru a exista,/ ...corbii negri ai gîndurilor,/ dezvoltînd,/ O adevărată Industrie a Cărnii Existențiale,/ începînd,/ de la fripturi de vise pe grătarul Absurdului,/ pînă la,/ mezeluri de cea mai bună calitate a Deznădejzii”. Ceea ce găsești în această poezie: paradox, nonsens, nihilism, dezabuzare, visuri făcute scrum, toate acestea și altele se vor multiplica, recombina

---

caleidoscopic, în toată creația cuprinsă în aceste trei plachete.

Dacă noțiunile și conceptele sintetic cuprinse în cuvinte își păstrează constant înțelesul, soarta „cuvîntului” nu e aceeași, pare să meargă spre epuizare, ca și forța de înnoire a poeziei. Au și cuvintele soarta lor, în afară de poezie, cum zice poetul. La început, paradoxal, „Toamna sentimentală” e părăsită „de recoltele înflăcărate de cuvinte”, frenetic adunate de temperamentul aprins al poetului îndrăgostit numai de anumite cuvinte, cele din semantica existențialistă. Alteori, „Stoluri de Cuvinte,/ brăzdează cerul Amintirilor”. În registru schimbat, cuvîntul e chinuit ca instrument al presei, violentă, pe drept incriminată de poet: „Cuvinte lacustre,/ plîng în ghivece de Martiri,/ puse la ferestrele bordelurilor de Ziare,...”. Este deplînsă soarta cuvintelor angajate insolit, grotesc: „La măcelăria Cuvintelor,/ în colțul străzii Destinului,/ se vînd violane de fraze stricate,/ pulpe de înțelesuri pentru prăjit,...”. Și cu acest fragment am ilustrat originalitatea combinațiilor verbale resentimentare, ce defulează o atitudine poetică provocată de revolta împotriva nonsensului existenței. În cele din urmă e metaforizată „iarna Cuvintelor,/ care ningeau peste Zilele noastre,...” și e deplînsă soarta lor, căderea: „în Noroiul unor Cuvinte,/ obscene și pline de invective”, și, finalmente, sucombarea lor: „Cimitire de cuvinte se înșiră în sufletele,/ ce vor și speră la Înviere,...”. Aici cuvintele s-au întors la poezie.

Însă, cuvîntul e numai instrumentul ce nu e numai al poetului, doar a lui e problema de fond a existenței iluzorii, resimțită ca atare în termenii existențialismului de la începutul secolului 21. Acesta e miezul, laitmotivul zecilor de poezii semnate de Sorin Cerin, distribuite studiat, presupun simbolic numerologic, în fiecare plachetă câte 77, nici una în plus sau în minus. Din sămînța acestei idei generos semănată, se ridică pentru poetul obosit de atîta frămîntată gîndire: „Ierburi de întrebări ce unduiesc alene peste pleoapele/ Asfințitului,/ ce abia se mai pot ține întredeschise,/ în zarea unor Răspunsuri,/ ce par

a fi migrat către depărtările reci ale Uitării”. Nota meditativă a acestor versuri nu e cu totul descu-rajantă. Poetul nu e nici depresiv, nici anxios, pentru că are un temperament tonic. El o ia mereu de la început, cu declarații de neînvinsă voință de a înțelege, fără să accepte, ca astfel să se poată întoarce spre cunoașterea de sine. În imagini poetice rare se conturează un fel de rezumat al discursului poetic, concentrat în poezia *Ierarhia Deșertăciunii*, încheiată, în termenii contemporaneității absurdului. E un mod de a reînnoi ceea ce s-a mai spus, că „mîncăm absurd pe pîine”. Pluralul indică în poet un exponent în numele omului, în general, „granitul” semnificînd taina de nepătruns de care se lovește „trestia gînditoare”: „Cățărați pe Stîncile Vieții,/ vrem să înțelegem granitul ca și cum ar fi,/ o trestie conștientă de Sine. || Demolăm pilonii Naturii Iluziei Vieții,/ încercînd să punem în locul lor,/ Un Vis cu mult mai străin de noi înșine. || Ruinăm slăbiciunea,/ ... devenind propriile noastre epave,/ ce rățesc spre nicăieri. || ... Să fie ochii Societății de Consum făcuți doar pentru a/ privi Ierarhia Deșertăciunilor? Iubirea, care ar merita un comentariu al nuanțelor la care trimit imaginile poetice, este, în *Vis și realitate*, o: „icoană prinsă de pereții reci și insensibili,/ ai unei catedrale a desfrîului, cum este Societatea de Consum,/care ne consumă viețile,/ pentru un Sens ce nu-l vom afla niciodată.” Dincolo de jocul cuvintelor se remarcă substantivul grav ce anulează cu totul sacralitatea catedralei. E un transfer de semnificații fabricat de revolta permanent revărsată asupra tipului de societate în care trăim. Viața noastră, se lamentează poetul în *Feline Existențiale*: „se vinde scump la teigheaua Destinului,/ pentru a da gust Desfrîului,/ abonat cu cartelă de plăceri în regulă,/ la Societatea de Consum.”/... „Promisiuni Deșarte,/ și-au pierdut cheile Împlinirii,/ iar acum fac Morala cartelului de Legi,/ alături de prostituatele politiciene ale momentului”. Limbajul violent, ca săgeți poetice aruncate și contra degradării teribile a politicului, defulează o revoltă de tip nihilist, ridicată la rang de principiu. Ținta absolut actuală este încă și

mai evidentă atunci când, în poezia *Jocul de-a Viața cu Moartea*, este incriminată, cam în aceiași termeni, „grădina Societății de Consum Foamete,/ drept mari atleți ai tăierilor de venituri./ Cântarele false și isterice ale Politicii,/ ne drămuiesc cu parcimonie fiecare Clipă...”.

Schimbînd subiectul, vocabula „clipă”, în raport cu „eternitatea”, actualizează o notă din arsenalul de cuvinte specifice din limbajul marelui gînditor existențialist care a fost misticul Kierkegaard. După cum atitudinea clar atee, cînd e vorba de Dumnezeu și biserică în poeziile lui Cerin, actualizează durități de limbaj, cu particularități ale existențialismului sartrean, în timp ce *Matematica existenței* și multe alte poezii ne readuc în memoria culturală imaginea acelei „*monde cassé*” percepută critic de francezul Gabriel Marcel.

Poate cea mai densă în concepte complementare „existenței”, dintre poeziile celei dintîi plachete, este *Desfrîu*. Sînt încercări de a da definiții, de a pune în relație lucrurile prin inversiune cu sens, din nou foarte grav acuzatoare, cum e cea cu adresă la „mănăstire”. Sigur, nefericirea ființei care scrie o asemenea poezie, vine nu numai din conștiința căderii omului în lume sub blestem divin, dar și din ceea ce ar fi o consecință, respingerea, pînă la blasfemie a nevoii de Dumnezeu. Interogația, din poezia *Desfrîu*, care pare că lasă cititorului libertatea de a da particulare răspunsuri, e un tertip al poetului conștient de ceea ce afirmă la modul mascat: „Existența este o nălucă prinsă între două vise, Spațiul și/ Timpul./ Pacea va fi mereu datoare Războiului cu propriile ei/ arme, Deșertăciunea Democrației și Dictatura./ Care desfrîu nu-și are mănăstirea sa și care crimă,/ democrația ei?” Poezia continuă cu o nouă definiție a „Existenței” ca „joc de noroc”, însoțită de „Speranță”, niciodată lăsată în voia „liberului arbitru”, care i-ar da omului libertatea de a schimba ceva. Rămîne numai libertatea ființei de a judeca propria existență, etern îngrădită să poată depăși absurdul.

Natura demonstrativă a poetului îl condamnă,

extroversiv, la excese, încît risipește prea generos ce a adunat cu greu din biblioteca propriei vieți și a cărților. Paradoxal, același temperament e sursa puterii de a trăi autentic sentimentul de alienare, de înstrăinare și accentuată singurătate, pînă la a-și simți sufletul ca o „casă în ruină”, din care, plecată, ființa căzută în „neant”, mai are șansa de a fi sortită „Eternității”. Rămîn multe alte comentarii de făcut la cîteva cuvinte preferate ale poetului, înscrise cu majusculă. Dar, despre „Iubire”, „Dumnezeu”, „Biserică”, „Absurd”, „Clipă și Eternitate”, „Tăcere” și „Moarte”, poate, altădată. Ar merita, pentru că acestui poet nu-i lipsește inspirația rîvnită de alții, cum scria poeta Magda Cârneci, dar el trebuie să se ferească de pericolul de a rămîne un *artifex*, și, încă, să nu calce prea apăsător pe urmele din Bacovia ori Emil Botta, spre a nu le desfigura prin exces.

UN POET EXISTENȚIALIST DIN SECOLUL 21

Elvira SOROHAN

Fără să înțeleg ce e „transpoezia”, care, probabil, nu mai e poezie, invocînd un termen creat de Magda Cârnelci, mai citesc totuși poezia de azi și acum încerc să spun ceva despre una anume. Nemulțumită de „insuficiența poeziei contemporane”, în același articol din „România literară”, în mod rezonabil poeta acuză, în bloc, cum că ceea ce „livrează” acum creatorii de poezie nu sînt decît notații ale „micului sentiment”, „mici disperări” și „mici gîndiri”. Parafrazîndu-l pe Maiorescu, asprul critic al diminutivelor cultivate de Alecsandri, nu poți spune decît că poezia rezultată din astfel de notații e și ea mică (la cub, dacă enumerarea se oprește la trei). Pricina identificată de Magda Cârnelci ar fi lipsa de inspirație, acea tensiune psihică, specifică oamenilor de artă, o trăire spontană, ce face să se nască, incontrollabil, creația. E momentul inspirativ, în cazul poeziei, încărcat de impulsuri afective imposibil de înfrînt rațional, un impuls pe care îl ai sau nu-l ai și de care e responsabilă vocația. Simplu, asta e problema, ai vocație, ai inspirație. Nu prea am o părere formată despre poezia Magdei Cârnelci și nici nu pot ști cît de des o vizitează inspirația, dar dacă starea asta e un har, mai e cazul să cauți rețete spre a o induce? Și totuși, în numele breslei, preocuparea poetei pentru dorita stare se concentrează interogativ: „...întrebarea capitală care se pune este următoarea: cum să facem să avem acces mai des, mai controlat, și nu doar prin accident, la acele stări intense, la disprețuita <inspirație> la acele niveluri altele ale noastre, pentru care poezia a fost întotdeauna un martor (sic!) privilegiat”. Nu știm cui aparține disprețul,

dar știm că inspirația e a poetului născut și nu făcut. Acesta din urmă nefiind decît un meșteșugar, un *artifex*.

Am în față trei plachete de versuri ale puțin cunoscutului și nu lipsitului de inspirație poet, Sorin Cerin, ordonate într-o logică *descrescendo*, ușor de înțeles, *Nonsensul existenței*, *Marile tăceri*, *Moartea*, toate apărute în 2015, la Editura Paco, din București. După ideile titulare, îndată te frapează și vocabularul poetic al primei poezii ce te întâmpină cu sintagma „Iluzia Vieții”, ortografiată cu majuscule. Este, în fond, o expresie moștenită din vocabularul consacrat al existențialiștilor, deajuns ca să bănuiești ce marcă vor avea poeziile. Înaintezi cu lectura fiind curios să vezi cît se menține poetul pe aceeași coardă de fond, și cît de adînc, cît de grav trăiește întru această idee deloc nouă. Și nu e nouă pentru că rădăcinile existențialismului, modern reformulat, își trag seva din scepticismul biblicului, melancolicului Ecclesiast, descurajat, în conștiința tragică a finitudinii ca destin. Este regele biblic un existențialist *avant la lettre*. El descoperă că „vreme e a te naște și vreme e să mori”, în rest, „totul e vîinare de vînt”. Ce se mai poate spune nou în vremea noastră, chiar în formulă personală, cînd existențialismul a fost intens susținut filosofic în secolele al XIX-lea și al XX-lea, de la Kirkegaard și pînă la Sartre, cu nuanțe specifice. O poezie în termenii existențialismului statuat mai poate interesa ființa zilelor noastre, sclava imaginii vizuale și a internetului, doar prin adaptări ori actualizate adaosuri complementare ideii centrale și nu în cele

---

din urmă, prin puterea întoarcerii asupra sinelui. Este cam ceea ce încearcă să realizeze poetul Sorin Cerin, lăsându-ne, dintru început, impresia că trăiește miracolul creator, inspirația. Voind să orienteze cititorul spre a căuta un anumit gen de poezie cultivată în aceste plachete (cu una și aceeași copertă), autorul le subintitulează, *ne varietur*, „Poezii de meditație”, cum și sînt la nivelul ideilor. Dar, cît de adîncă și cît de personală e meditația, n-o poți spune decît la sfîrșitul lecturii, cînd sintetizezi ce anume aspecte ale ontologiei și din ce perspectivă intelectual-afectivă le dezvoltă poetul.

În mod cert, vocabularul poeziei existențialiste universale, ușor de recunoscut, este acum redistribuit într-o altă topică, ceea ce conduce la combinații surprinzător de noi, unele îndrăznețe, ori teribil de dure, cum sînt cele ce vizează biserica. Citind numai unul dintre cele trei volume e ca și cum le-ai citit pe toate, se cîntă pe aceeași coardă, cu minime înnoiri de la o poezie la alta. Poetul se închide într-o sferă conceptuală unitară, de aici retorica specifică. Oriunde ai deschide unul dintre volume, te afli în centrul universului poetic, aceleași idei, aceeași atitudine de scepticism revoltat. La nivelul limbajului, același vocabular, bine acordat cu sfera conceptuală, e recombinat în noi și noi sintagme, cu actualizări ce țin de mediul de astăzi și chiar imediat al ființei aruncată în lume să ispășească „Păcatul Originar”. Se știe, pentru că spuneau înțelepții, „fiul Evei nu trăiește într-o lume lipsită de vaiete”. Ambiția de a-și construi o meditație personală, imposibil de realizat la nivelul vocabularului poetic deja obosit, e compensată de arta combinației cuvintelor, fără să poată evita frecvența redundantă a unor sintagme. Cea mai frecventă, uneori plasată voit și de două ori în aceeași poezie, este „Iluzia Vieții”. Alte zeci de cuvinte cheie, complementare, frapează prin utilizare ostentativă, spre a sublinia ideea de „Nonsens al Existenței”. Sînt preferate serii de cuvinte scrise cu majusculă: „Clipă”, „Nemurire”, „Iluzie”, „Absurd”, „Tăcere”, „Moarte”, „Eternitate”, „Adevăr Absolut”,

„Vis”, „Liber Arbitru”, „Păcatul Originar”, „Iubirea”, „Singurătatea”, „Înstrăinarea”, „Dumnezeu” și multe altele. Sintagma care aduce aici și acum trăirea problematizată a existenței este „Societatea de Consum”. Se degajă din poezie o frenezie a dublării cuvîntului ce susține ideea. Adesea, această energie debordantă a reșezării cuvintelor acoperă ceea ce cauți în poeziile compuse pe una și aceeași temă, adică trăirea intens afectivă a sentimentului „iluziei vieții”, înăuntru, nu în afară. Aici să mai amintim de maniera de a distinge cuvintele expresive ortografiate cu majusculă. Ploaia de majuscule tinde să inunde cîteva semnificații de bază ale poeziilor. Și mai e o particularitate, punctuația. După fiecare vers, încheiat sau nu ca înțeles, gramatical sau nu, e pusă virgula; punctul e pus de preferință numai după ultimul vers. Altfel decît *Eclesiastul* biblic, poetul nostru, mai mult revoltat decît melancolic, ierarhizează deșertăciunile destul de puțin ordonate ca să poți urmări idei clare. Semnificațiile se aglomerează în una și aceeași poezie, cum e *Ierarhia Deșertăciunii*. Dar nu e singura. De vină poate fi realitatea contemporană care provoacă pe multiple planuri sensibilitatea poetului. Cuvîntul „deșertăciune” e angajat într-o combinație gravă, tăioasă, pusă să însoțească chiar fenomenul nașterii lumii, pentru a sugera, finalmente, prin alăturări culinare foarte originale, voit vulgarizatoare, dezgustul, „greața”, à la Sartre, lăsate în urmă de conștiința absurdului existenței. Am trimis la poezia *Industria a Cărnii Existențiale*: „Plugul Deșertăciunii sapă adînc,/ în țărîna Existenței,/ vrînd să însămînteze genele Iluziei Vieții,/ pentru a naște Lumea,/ după o gestație prelungă,/ în pîntecul fără limite al Minciunii,/ care se sprijină pe Adevăr pentru a exista,/ ...corbii negri ai gîndurilor,/ dezvoltînd,/ O adevărată Industrie a Cărnii Existențiale,/ începînd,/ de la fripturi de vise pe grătarul Absurdului,/ pînă la,/ mezeluri de cea mai bună calitate a Deznădejzii”. Ceea ce găsești în această poezie: paradox, nonsens, nihilism, dezabuzare, visuri făcute scrum, toate acestea și altele se vor multiplica, recombina

---

caleidoscopic, în toată creația cuprinsă în aceste trei plachete.

Dacă noțiunile și conceptele sintetic cuprinse în cuvinte își păstrează constant înțelesul, soarta „cuvîntului” nu e aceeași, pare să meargă spre epuizare, ca și forța de înnoire a poeziei. Au și cuvintele soarta lor, în afară de poezie, cum zice poetul. La început, paradoxal, „Toamna sentimentală” e părăsită „de recoltele înflăcărate de cuvinte”, frenetic adunate de temperamentul aprins al poetului îndrăgostit numai de anumite cuvinte, cele din semantica existențialistă. Alteori, „Stoluri de Cuvinte,/ brăzdează cerul Amintirilor”. În registru schimbat, cuvîntul e chinuit ca instrument al presei, violentă, pe drept incriminată de poet: „Cuvinte lacustre,/ plîng în ghivece de Martiri,/ puse la ferestrele bordelurilor de Ziare,...”. Este deplînsă soarta cuvintelor angajate insolit, grotesc: „La măcelăria Cuvintelor,/ în colțul străzii Destinului,/ se vînd violane de fraze stricate,/ pulpe de înțelesuri pentru prăjit,...”. Și cu acest fragment am ilustrat originalitatea combinațiilor verbale resentimentare, ce defulează o atitudine poetică provocată de revolta împotriva nonsensului existenței. În cele din urmă e metaforizată „iarna Cuvintelor,/ care ningeau peste Zilele noastre,...” și e deplînsă soarta lor, căderea: „în Noroiul unor Cuvinte,/ obscene și pline de invective”, și, finalmente, sucombarea lor: „Cimitire de cuvinte se înșiră în sufletele,/ ce vor și speră la Înviere,...”. Aici cuvintele s-au întors la poezie.

Însă, cuvîntul e numai instrumentul ce nu e numai al poetului, doar a lui e problema de fond a existenței iluzorii, resimțită ca atare în termenii existențialismului de la începutul secolului 21. Acesta e miezul, laitmotivul zecilor de poezii semnate de Sorin Cerin, distribuite studiat, presupun simbolic numerologic, în fiecare plachetă câte 77, nici una în plus sau în minus. Din sămînța acestei idei generos semănată, se ridică pentru poetul obosit de atîta frămîntată gîndire: „Ierburi de întrebări ce unduiesc alene peste pleoapele/ Asfințitului,/ ce abia se mai pot ține întredeschise,/ în zarea unor Răspunsuri,/ ce par

a fi migrat către depărtările reci ale Uitării”. Nota meditativă a acestor versuri nu e cu totul descu-rajantă. Poetul nu e nici depresiv, nici anxios, pentru că are un temperament tonic. El o ia mereu de la început, cu declarații de neînvinsă voință de a înțelege, fără să accepte, ca astfel să se poată întoarce spre cunoașterea de sine. În imagini poetice rare se conturează un fel de rezumat al discursului poetic, concentrat în poezia *Ierarhia Deșertăciunii*, încheiată, în termenii contemporaneității absurdului. E un mod de a reînnoi ceea ce s-a mai spus, că „mîncăm absurd pe pîine”. Pluralul indică în poet un exponent în numele omului, în general, „granitul” semnificînd taina de nepătruns de care se lovește „trestia gînditoare”: „Cățărați pe Stîncile Vieții,/ vrem să înțelegem granitul ca și cum ar fi,/ o trestie conștientă de Sine. || Demolăm pilonii Naturii Iluziei Vieții,/ încercînd să punem în locul lor,/ Un Vis cu mult mai străin de noi înșine. || Ruinăm slăbiciunea,/ ... devenind propriile noastre epave,/ ce rătăcesc spre nicăieri. || ... Să fie ochii Societății de Consum făcuți doar pentru a/ privi Ierarhia Deșertăciunilor? Iubirea, care ar merita un comentariu al nuanțelor la care trimit imaginile poetice, este, în *Vis și realitate*, o: „icoană prinsă de pereții reci și insensibili,/ ai unei catedrale a desfrîului, cum este Societatea de Consum,/care ne consumă viețile,/ pentru un Sens ce nu-l vom afla niciodată.” Dincolo de jocul cuvintelor se remarcă substantivul grav ce anulează cu totul sacralitatea catedralei. E un transfer de semnificații fabricat de revolta permanent revărsată asupra tipului de societate în care trăim. Viața noastră, se lamentează poetul în *Feline Existențiale*: „se vinde scump la teigheaua Destinului,/ pentru a da gust Desfrîului,/ abonat cu cartelă de plăceri în regulă,/ la Societatea de Consum.”/... „Promisiuni Deșarte,/ și-au pierdut cheile Împlinirii,/ iar acum fac Morala cartelului de Legi,/ alături de prostituatele politiciene ale momentului”. Limbajul violent, ca săgeți poetice aruncate și contra degradării teribile a politicului, defulează o revoltă de tip nihilist, ridicată la rang de principiu. Ținta absolut actuală este încă și

mai evidentă atunci când, în poezia *Jocul de-a Viața cu Moartea*, este incriminată, cam în aceiași termeni, „grădina Societății de Consum Foamete,/ drept mari atleți ai tăierilor de venituri./ Cântarele false și isterice ale Politicii,/ ne drămuiesc cu parcimonie fiecare Clipă...”.

Schimbînd subiectul, vocabula „clipă”, în raport cu „eternitatea”, actualizează o notă din arsenalul de cuvinte specifice din limbajul marelui gînditor existențialist care a fost misticul Kierkegaard. După cum atitudinea clar atee, cînd e vorba de Dumnezeu și biserică în poeziile lui Cerin, actualizează duriții de limbaj, cu particularități ale existențialismului sartrean, în timp ce *Matematica existenței* și multe alte poezii ne readuc în memoria culturală imaginea acelei „*monde cassé*” percepută critic de francezul Gabriel Marcel.

Poate cea mai densă în concepte complementare „existenței”, dintre poeziile celei dintîi plachete, este *Desfrîu*. Sînt încercări de a da definiții, de a pune în relație lucrurile prin inversiune cu sens, din nou foarte grav acuzatoare, cum e cea cu adresă la „mănăstire”. Sigur, nefericirea ființei care scrie o asemenea poezie, vine nu numai din conștiința căderii omului în lume sub blestem divin, dar și din ceea ce ar fi o consecință, respingerea, pînă la blasfemie a nevoii de Dumnezeu. Interogația, din poezia *Desfrîu*, care pare că lasă cititorului libertatea de a da particulare răspunsuri, e un tertip al poetului conștient de ceea ce afirmă la modul mascat: „Existența este o nălucă prinsă între două vise, Spațiul și/ Timpul./ Pacea va fi mereu datoare Războiului cu propriile ei/ arme, Deșertăciunea Democrației și Dictatura./ Care desfrîu nu-și are mănăstirea sa și care crimă,/ democrația ei?” Poezia continuă cu o nouă definiție a „Existenței” ca „joc de noroc”, însoțită de „Speranță”, niciodată lăsată în voia „liberului arbitru”, care i-ar da omului libertatea de a schimba ceva. Rămîne numai libertatea ființei de a judeca propria existență, etern îngrădită să poată depăși absurdul.

Natura demonstrativă a poetului îl condamnă,

extroversiv, la excese, încît risipește prea generos ce a adunat cu greu din biblioteca propriei vieți și a cărților. Paradoxal, același temperament e sursa puterii de a trăi autentic sentimentul de alienare, de înstrăinare și accentuată singurătate, pînă la a-și simți sufletul ca o „casă în ruină”, din care, plecată, ființa căzută în „neant”, mai are șansa de a fi sortită „Eternității”. Rămîn multe alte comentarii de făcut la cîteva cuvinte preferate ale poetului, înscrise cu majusculă. Dar, despre „Iubire”, „Dumnezeu”, „Biserică”, „Absurd”, „Clipă și Eternitate”, „Tăcere” și „Moarte”, poate, altădată. Ar merita, pentru că acestui poet nu-i lipsește inspirația rîvnită de alții, cum scria poeta Magda Cârneci, dar el trebuie să se ferească de pericolul de a rămîne un *artifex*, și, încă, să nu calce prea apăsător pe urmele din Bacovia ori Emil Botta, spre a nu le desfigura prin exces.

